

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI ELM VƏ TƏHSİL NAZİRLİYİ
BAKİ DÖVLƏT UNİVERSİTETİ

TARİX FAKÜLTƏSİ

Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yaranmasının 105-ci ildönümünə
həsr olunmuş
“MÜSƏLMAN ŞƏRQİNİN İLK CÜMHURİYYƏTİ” mövzusunda
Respublika elmi konfransının

P R O Q R A M I

25-26 may 2023-cü il

Konfransın açılışı:

25 may 2023-cü il, saat 12⁰⁰ Bakı Dövlət Universiteti, YTB,
Dəyirmi Akt Zalı

KONFRANSIN TƏŞKİLAT KOMİTƏSİ

Sədr:

İbrahim Zeynalov

Sədr müavini:

Kəmalə Nəcəfova

Üzvlər:

Elşən Aslanov

Elnur Əbilov

Azad Rzayev

Mehman Abdullayev

Hicran Mahmudova

KONFRANSIN PROQRAM KOMİTƏSİ

Sədr:

Anar İsgəndərov

Üzvlər:

Yaqub Mahmudov

Elmira Hüseynova

Əsməd Muxtarova

İradə Hüseynova

Abutalıb Cəlilov

İqbal Ağayev

Kərəm Məmmədov

Cəmilə Rüstəмова

Arifə Adıgözəlova

Vəkil Həsənov

Şirxan Səlimov

Sevinc Əliyeva

Sevinc Qasımov

Sevinc Ruintən

Giriş sözü:

İbrahim Zeynalov

Bakı Dövlət Universitetinin Tarix fakültəsinin dekanı

Çıxışlar:

Anar İsgəndərov

Bakı Dövlət Universitetinin Mənbəşünaslıq, tarixşünaslıq və metodika kafedrasının müdiri

Azad Rzayev

Bakı Dövlət Universitetinin Azərbaycan tarixi (humanitar fakültələr üzrə) kafedrasının müdiri

Məruzələr:

Ümummilli Lider Heydər Əliyev və Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti tarixi

Naibə Əhmədova

Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin Azərbaycan tarixi kafedrasının müdiri

Aprel işğalı ərəfəsində Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti ilə Sovet Rusiyası arasında münasibətlərə dair

Fərhad Cabbarov

Milli Azərbaycan Tarixi Muzeyinin elmi işlər üzrə direktor müavini

Dövlətçilik tariximizdə Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yeri

Boran Əziz

Bakı Dövlət Universitetinin Azərbaycan tarixi (humanitar fakültələr üzrə) kafedrasının dosenti

Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin Məclisi-Məbusanı

Arifə Adıgözəlova

Bakı Dövlət Universitetinin Azərbaycan tarixi (humanitar fakültələr üzrə) kafedrasının dosenti

BÖLMƏLƏR ÜZRƏ İCLASLAR

I Bölmə

25 may 2023-ci il, saat 14⁰⁰ (Otaq №810)

Milli dövlətçilik tariximizdə Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yeri və rolu

Sədr: **Azad Rzayev**
Katib: **Sevinc Qasımova**

1. **Maarifçilik hərəkatı Azərbaycan milli ideologiyasının formalaşmasının başlanğıcı kimi**

T.ü.f.d. Sevinc Qasımova

Bakı Dövlət Universitetinin Mənbəşünaslıq, tarixşünaslıq və metodika kafedrasının dosenti

2. **XX əsrin əvvəllərində M.Ə.Rəsulzadənin məqalələri Azərbaycan milli hərəkatının tədqiqində əsas mənbələrdən biri kimi**

T.ü.f.d. Rövşən Hətəmov

Bakı Dövlət Universitetinin Avropa və Amerika ölkələrinin yeni və müasir tarixi kafedrasının dosenti

3. **Ermənilərin ərazi iddiaları və Bakı məsələsi (1917-1981-ci illər)**

İsa Quliyev

Bakı Dövlət Universitetinin Azərbaycan tarixi (humanitar fakültələr üzrə) kafedrasının baş müəllimi

4. **Bayrağımızın 9 noyabrdan başlayan bir əsrlik yolu**

Mina Qarayeva

Azərbaycan Dillər Universitetinin Qafqazşünaslıq və Azərbaycan tarixi kafedrasının müəllimi

5. **Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti dönəmində neft məsələsi**

T.ü.f.d. Ələmdar Şahverdiyev

Bakı Dövlət Universitetinin Azərbaycan tarixi (humanitar fakültələr üzrə) kafedrasının dosenti

6. **Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin qadın siyasəti**

T.e.d. Sevdə Süleymanova

Bakı Dövlət Universitetinin Azərbaycan tarixi (təbiət fakültələri üzrə) kafedrasının professoru

7. **Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin süqutunun səbəbləri**

T.e.d. Nuru Məmmədov

Bakı Dövlət Universitetinin Azərbaycan tarixi (humanitar fakültələr üzrə) kafedrasının professoru

8. **Azərbaycan nümayəndə heyətinin Paris Sülh konfransında fəaliyyəti**

Vaqif Nəbiyev

Bakı Dövlət Universitetinin Azərbaycan tarixi (humanitar fakültələr üzrə) kafedrasının baş müəllimi

9. **Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin iqtisadi siyasəti**

Əzət Dadaşova

Bakı Dövlət Universitetinin Azərbaycan tarixi (humanitar fakültələr üzrə) kafedrasının doktorantı

10. **Müsəlman Şərqiində ilk parlamentli respublikanın qurulmasına dair**

Aytən Əliyeva

AMEA Məhəmməd Fizuli adına Əlyazmalar İnstitutunun əməkdaşı

11. **Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti dövründə tolerantlıq**

Səma Camalova

Bakı Dövlət Universitetinin tarix fakültəsinin III kurs tələbəsi
(TEC üzvü)

12. **Rusiya imperiyasının süqutu və “Qafqaz birliyi” məsələsi**

Fuad Xəlilov

Bakı Dövlət Universitetinin Tarix fakültəsinin III kurs tələbəsi
(TEC üzvü)

13. **Paris sülh konfransında Azərbaycan nümayəndə heyətinin fəaliyyət istiqamətləri**

Cavidan Cəfərli

Bakı Dövlət Universitetinin Tarix fakültəsinin III kurs tələbəsi

14. **Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin qonşu ölkələr ilə sərhədlərini qoruma cəhdi və Qafqaz konfransları**

Fərid Əsədov

Bakı Dövlət Universitetinin tarix fakültəsinin III kurs tələbəsi
(TEC üzvü)

II Bölmə

25 may 2023-cü il, saat 16⁰⁰ (Otaq №810)

Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti tarixi tədqiqatlarda

Sədr: **Aydın Məmmədov**

Katib: **Səidə Mehrəliyeva**

1. **Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti xadimlərinin tarixi demoqrafik baxışları XX əsrin II yarısı - XXI əsrin əvvəlləri Azərbaycan tarixşünaslığında**

T.ü.f.d. Aydın Məmmədov

Bakı Dövlət Universitetinin Mənbəşünaslıq, tarixşünaslıq və metodika kafedrasının dosenti

2. **AXC dövründə Qarabağ bölgəsinin tarixi coğrafiya məsələləri**

T.ü.f.d. Elşən Aslanov

Bakı Dövlət Universitetinin Mənbəşünaslıq, tarixşünaslıq və metodika kafedrasının müəllimi

3. **Тюркистские воззрения Али бека Гусейнзаде**

T.ü.f.d. Səidə Əli qızı

Bakı Dövlət Universitetinin Mənbəşünaslıq, tarixşünaslıq və metodika kafedrasının dosenti

4. **Müsavat partiyasının tarixşünaslığı**

T.ü.f.d. Nurlan Abbasov

Bakı Dövlət Universitetinin Mənbəşünaslıq, tarixşünaslıq və metodika kafedrasının dosenti

5. **Milli legionun mətbu orqanı “Azərbaycan” qəzeti Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti haqqında**

Kəmalə Məmmədova

Bakı Dövlət Universitetinin Mənbəşünaslıq, tarixşünaslıq və metodika kafedrasının müəllimi

6. **Cümhuriyyət qurucularının əsərlərində xanlıqlar və Rusiya imperiyasının müstəmləkə siyasətinə dair mülahizələr**

Salman İbişov

Qərbi Kaspi Universitetinin Tarix və fəlsəfə kafedrasının müəllimi

7. **Mirzə Bala Məmmədzadənin əsərləri Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti tarixinin öyrənilməsində əsas mənbələrdən biri kimi**

Səidə Mehrəliyeva

Bakı Dövlət Universitetinin Azərbaycan tarixi (humanitar fakültələr üzrə) kafedrasının doktorantı

8. **Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti irsinin öyrənilməsində Məhəmməd Əmin Rəsulzadənin əsərlərinin rolu**

Sürəyya Allahverdiyeva

Bakı Dövlət Universitetinin Mənbəşünaslıq, tarixşünaslıq və metodika kafedrasının doktorantı

III Bölmə

26 may 2023-cü il, saat 10⁰⁰ (Otaq №810)

Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin təhsil, mədəniyyət və sosial sahədə fəaliyyəti

Sədr: **Kəmalə Nəcəfova**
Katib: **Hicran Mahmudova**

1. **Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin milli-mədəni quruculuq və təhsil siyasəti**

T.ü.f.d. Kəmalə Nəcəfova

Bakı Dövlət Universitetinin Azərbaycan tarixi (humanitar fakültələr üzrə) kafedrasının dosenti

2. **Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti liderlərinin Bakı Dövlət Universitetinin yaradılması uğrunda mübarizəsi**

T.ü.f.d. Azad Rzayev

Bakı Dövlət Universitetinin Azərbaycan tarixi (humanitar fakültələr üzrə) kafedrasının dosenti

T.ü.f.d. Abutalıb Cəlilov

Bakı Dövlət Universitetinin Slavyan ölkələri tarixi kafedrasının dosenti

3. **Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin mədəni quruculuq sahəsində tədbirləri**

Reyhan Abbasova

Azərbaycan Dillər Universitetinin Qafqazşünaslıq və Azərbaycan tarixi kafedrasının müəllimi

4. **Cumhuriyyət dövründə muzey quruculuğu**

Yasəmən Qasımlı

Bakı Dövlət Universitetinin Tarix fakültəsinin nəzdində Arxeologiya muzeyinin müdiri

5. **Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin xarici siyasətində Əlimərdan bəy Topçubaşov fenomeni**

Sevinc Muxtarova

AMEA Məhəmməd Fizuli adına Əlyazmalar İnstitutunun əməkdaşı

6. **M.Ə.Rəsulzadənin mühacir mətbu fəaliyyəti**

T.ü.f.d. Əmanət Əsədova

Bakı Dövlət Universitetinin Arxeologiya və etnoqrafiya kafedrasının müəllimi

7. **Ceyhun Hacıbəylinin tariximizdə yeri və rolu**

Səbinə Aliyeva

Bakı Dövlət Universitetinin Mənbəşünaslıq, tarixşünaslıq və metodika kafedrasının doktorantı

8. **Üzeyir Hacıbəyovun ictimai-siyasi fəaliyyəti**

Murad Böyükxanov

Bakı Dövlət Universitetinin tarix fakültəsinin III kurs tələbəsi (TEC üzvü)

9. **Polşa tatarlarının Azərbaycan Cümhuriyyətinin tarixində oynadığı rol-Olqerd Kriçinski**

Tural Qaffarov

Bakı Dövlət Universitetinin Tarix fakültəsinin III kurs tələbəsi
(TEC üzvü)

10. Əhməd bəy Ağaoğlunun ictimai-siyasi fəaliyyəti (1894-1921-ci illər)

Mərziyə Xudiyeva

Bakı Dövlət Universitetinin Tarix fakültəsinin III kurs tələbəsi
(TEC üzvü)

11. Xosrov bəy Sultanov Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün keşiyində

Rəmzi Səfərli

Bakı Dövlət Universitetinin Tarix fakültəsinin III kurs tələbəsi
(TEC üzvü)

12. Xudadat bəy Məlikaslanovun Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti dövrü fəaliyyəti

Eynulla Eynullayev

Bakı Dövlət Universitetinin Tarix fakültəsinin III kurs tələbəsi
(TEC üzvü)

13. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin xarici siyasəti

İsmayıl Səmədli

Bakı Dövlət Universitetinin Tarix fakültəsinin III kurs tələbəsi
(TEC üzvü)

IV Bölmə

26 may 2023-cü il, saat 12⁰⁰ (Otaq №810)

Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin Ermənistanın daşnak hökumətinin təcavüzünə qarşı mübarizəsi

Sədr: **Samir İsmayılov**

Katib: **Ulduz Paşayeva**

1. **Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin erməni təcavüzünə qarşı mübarizəsi**

T.ü.f.d. Samir İsmayılov

Bakı Dövlət Universitetinin Mənbəşünaslıq, tarixşünaslıq və metodika kafedrasının dosenti

2. **Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin Bakını azad etmək uğrunda mübarizəsi**

T.ü.f.d. Rabil Süleymanlı

Bakı Dövlət Universitetinin Azərbaycan tarixi (təbiət fakültələri üzrə) kafedrasının baş müəllimi

3. **Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin siyasi xadimləri və “Nemesiz” terroru**

T.ü.f.d. Hicran Mahmudova

Bakı Dövlət Universitetinin Arxeologiya və etnoqrafiya kafedrasının müəllimi

4. **Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti dövründə ərazi və əhali problemlərinə dair**

Ulduz Paşayeva

Bakı Dövlət Universitetinin Tarix fakültəsinin “Dünya azərbaycanlıları: tarixi demoqrafiya” ETL-nin böyük elmi işçisi

5. **Qarabağ general qubernatorluğu**

Kamal Abdullayev

Bakı Dövlət Universitetinin Tarix fakültəsinin IV kurs tələbəsi

6. **Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin ordu quruculuğu**

Nigar Əliyeva

Bakı Dövlət Universitetinin Tarix fakültəsinin III kurs tələbəsi (TEC üzvü)

7. **Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin sosial – iqtisadi tədbirləri**

Ayişə Əsədova

Bakı Dövlət Universitetinin Tarix fakültəsinin II kurs tələbəsi

IV Bölmə

26 may 2023-cü il, saat 14⁰⁰ (Otaq №810)

Vətən müharibəsində qazanılan Şanlı Zəfər. İşğaldan azad olunan Qarabağ və Şərqi Zəngəzurun maddi mədəniyyəti

Sədr: **Qənirə Pirquliyeva**

Katib: **Fəxriyyə Həvilova**

1. **Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti – Osmanlı müttəfiqliyi və onun müasir Azərbaycan – Türkiyə münasibətlərində yeri**

Rauf Qurbanov

Bakı Dövlət Universitetinin Slavyan ölkələri tarixi kafedrasının doktorantı

2. **Müasir Azərbaycan Respublikası Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin tarixi varisidir (Heydər Əliyev Fondunun sənədləri əsasında)**

Qənirə Mirzəxanlı

Bakı Dövlət Universitetinin Mənbəşünaslıq, tarixşünaslıq və metodika kafedrasının doktorantı

3. **Əsrin qələbəsi – “Qarabağ zəfəri”nə hazırlıq**

Nurəli Məmmədov

Bakı Dövlət Universitetinin Tarix fakültəsinin III kurs tələbəsi (TEC - tələbə sədri)

4. **Qərbi Azərbaycanın yerli əhalisinin tərkibi (etnoqrafik materiallara əsasən)**

T.ü.f.d. Qənirə Pirquliyeva

Bakı Dövlət Universitetinin Arxeologiya və etnoqrafiya

kafedrasının dosenti

T.ü.f.d. Fəxriyyə Həvilova

Bakı Dövlət Universitetinin Arxeologiya və etnoqrafiya kafedrasının müəllimi

5. **Azərbaycanın tarixi ərazilərində kurqan tipli qəbir abidələri və onlarda analoji xüsusiyyətlər**

T.ü.f.d. İradə Avşar

Bakı Dövlət Universitetinin Arxeologiya və etnoqrafiya kafedrasının dosenti

6. **Qərbi Azərbaycan toponimlərinin dəyişdirilməsi erməni barbarlığının təzahürü kimi**

T.ü.f.d. Kəmalə Qurbanova

Bakı Dövlət Universitetinin Azərbaycan tarixi (humanitar fakültələr üzrə) kafedrasının müəllimi

7. **Qarabağın maddi irsinin bərpası**

Çimnaz Abdullayeva

Bakı Dövlət Universitetinin Tarix fakültəsinin IV kurs tələbəsi (TEC üzvü)

26 may 2023-cü il, saat 16⁰⁰ (Otaq №810)

1. Sədrlərin hesabatı
2. Konfransın bağlanması